

NARODNI GOSPODAR

GLASILO

ZADRUŽNE ZVEZE V LJUBLJANI.

==
:: XV. LETNIK. ::
==

UREDIL

ANTON KRALJ,

TAJNIK ZADRUŽNE ZVEZE V LJUBLJANI.

1914.

==
TISEK ZADRUŽNE TISKARNE V LJUBLJANI.

Kazalo.

	Stran.		Stran
Zadružništvo.			
a) Slovensko in hrvatsko zadružništvo.			
Agent sodi naše posojilnice	29	Zadružna zveza v Celju	240
Stroji v kmetijstvu	41	Zadružni Savez v Splitu	240
Agentovska gonja proti našim posojilnicam se nadaljuje	47	Okrožnica glede odredb proti razkosovanju kmečkih posestev	273
Obrtne zadruge na Kranjskem	60	b) Ostalo zadružništvo.	
Občni zbor Zadružne zveze v Ljubljani	90	Rusko zadružništvo	31
Najvišja meja za posojila	105	Kreditna organizacija srednjega stanu v Av- striji	58
V Agro-Merkurjevi šoli	105	Zakupne zadruge v Italiji	73
Razvoj jugoslovanskega zadružništva v l. 1913	110	Enotno zadružno pravo v srednjeevropskih državah	75
Glavna skupščina štajerskega pododbora Za- družne zveze v Ljubljani	154	Stanje avstrijskega zadružništva koncem l. 1913	158
Poročilo o delovanju pododbora ljubljan- ske Zadružne zveze v Mariboru	156	* * *	
Ob tridesetletnici Posojilnice na Slatini	253	Zadružni pregled 32, 51, 65, 79, 99, 126, 143, 164, 180, 194, 239, 256, 289.	
Zadružna zveza svojim članicam ob vojnem času	277	Nevarnost kurznihi izgub za zadružne orga- nizacije	33
Zahteve c. kr. deželne sodnije v Ljubljani o visokosti deležev	280	Zadruga za izseljence	51
* * *		Ruski zadrugarji proti alkoholu	51
Vestnik Zadružne zveze 16, 78, 105, 164, 180, 193, 256, 273, 289.		Hrvatska poljodjelska banka v Zagrebu	65
Osebnosti	16, 99, 240, 289	Zadruga kinematografskih podjetnikov	79
Že zopet vlom v posojilnično blagajno	16	Gospodarski razvoj pruskih Poljakov	81
Zadružni Savez v Splitu	16	Zadružništvo v Galiciji	99
Slabe kmetijske stroje	16	Vnet zadrugar-nadžkof	99
Nov vlom v posojilnično blagajno v Istri	65	Ravnatelj Splošne zveze avstrijskih kmetij- skih zadrug umrl	99
Deželni odbor kranjski (o prošnjah za pod- pore)	78	Zadružna organizacija avstrijskih uradnikov	144
Okrožnica na vse živinorejske zadruge na Kranjskem	126	Konsumna društva na Ogrskem	144
Električna strojna zadruga v Šmarci	127	Pritožbe proti davčnim oblastim	145
O vnovčevanju naše živine	143	Prvi zadružni kongres na Španskem	145
Za kmetstvo ljudstvo	180	Osrednja jednota čeških gospodarskih za- drug	145
Objava posojilnicam	180	Tretji zadružni shod Splošne zveze avstrij- skih kmetijskih zadrug	164, 181
Strojnim zadrugam	180	Promet velikih zadružnih nakupovalnih družb v l. 1913	164
Hujskanje proti slovenski zadružni organiza- ciji	180	Varnost hranilnih vlog	180
Našim zadrugam	193	Začasno ustavljene revizije	194
Važno za strojne in mlekarske zadruge	194		

	Stran		Stran
Dr. Anton Randa	239	Varnost hranilnih vlog	180
Zveza kmetijskih zadrug na Štajerskem	241	Za kmetško ljudstvo	180
Vojno posojilo in kmetijske zadruge	289	Objava posojilnicam	180
		Strojnim zadrugam	180
c) Pravo, davčne in pristojbinske stvari.		Našim zadrugam	193
Pristojbine in davki	25	Važno za strojne in mlekarke zadruge	194
Plačilno povelje v službi zadrugištva	49	Nevarnost za kmečka posestva	256
Nakupna knjižica pri konsumnih društvih ne upliva na davčne ugodnosti	62	Svetujte kmečkim ženam	256
Enotno zadržno pravo v srednjeevropskih državah	75	Računski zaključki za l. 1914	289
Ali smejo konsumna društva prodajati blago tudi nečlanom?	112		
Iz davčnega prava	121	Gospodarske stvari.	
Razmerje mlekarških zadrug do davčnih ob- lastij	188	Izseljevanje v Združene države	1
Zahteve c. kr. deželne sodnije v Ljubljani o visokosti deležev	280	Stroji v kmetijstvu	41
* * *		Kreditna organizacija srednjega stanu v Av- striji	58
Neposredne pristojbine	16	Nekaj poizkusnih vspehov	64
Pritožbe proti davčnim oblastim	145	Našim gospodinjam in mlekaricam	76
Začasno ustavljene revizije	194	Boj za balkanski trg	77
Novi moratorij	274	Varstvo zmočaju in maslu	124
Darovi za vojno preskrbo	289	Državni proračun za leto 1914/15.	125
		Statistika hrvaškega in slovenskega izselje- vanja v Zedinjene države	139
č) Poslovne in knjigovodstvene stvari.		Razgovor o novem hlevu	140
Kako se skliče in vrši občni zbor	9	Knjigovodstvo v kmetijskem gospodarstvu	161
Vloge zadrug po občnem zboru	13	Nekatere važne določbe gozdnega zakona .	162
Ali smejo konsumna društva prodajati blago tudi nečlanom?	112	Moratorij	169
Varujte se nepoštenih odjemalcev	137	Cesarski ukaz z dne 31. julija 1914 (mora- torij)	171
Denarne krize	202	Cesarski ukaz dne 29. julija 1914	172
Posojilnice in vojska	210	Uradna razlaga moratorija	173
Obrestna politika	212	Preskrba prebivalstva z neobhodnimi potreb- ščinami	175
Zadruge in vojna preskrba	223	Preskrba bolnikov in družin rezervistov	177
Kako je ravnati s posojili v vojnem času	250	Cesarski ukaz z dne 25. julija 1914	178
Rezervni zaklad	251	Cesarski ukaz z dne 13. avgusta 1914 (mo- ratorij)	185
Kako je ravnati posojilnicam, če bi proti pričakovanju prišel sovražnik v deželo	263	Preskrbnina za družine vpoklicancev	189
Zadržna zveza svojim članicam ob vojnem času	277	O vojnih dajatvah	192
* * *		Izpremembe glede moratorija	201
Vprašanje obrestne mere	32	Denarne krize	202
Nevarnost kurznihi izgub za zadržne orga- nizacije	33	Posojilnice in vojska	210
Okrožnica na vse živinorejske zadruge na Kranjskem	126	Novo odredbe o moratoriju	217, 249
Varčujte z denarjem	128	Zadruge in vojna preskrba	223
		Preskrba z živili ob času vojske	224
		Vojna posojilnica	226
		Kako učinkuje vojska na gospodarstvo	233
		Omejitev klanja telet	239
		Izpremembe občnega državlanskega zako- nika	245
		Kmetovalci, pozor!	261
		Novi predpisi o moratoriju	266

Izvršitveni predpis k zakonu o vojnih da- javah	284
Uvedba najvišjih cen za žito in moko	286
Najvišje cene za žito in moko	287

Gospodarski pregled.

Poročila Gospodarske zveze 19, 35, 67, 82, 114, 147, 164, 183.	114
Razmere na denarnem trgu	17
Novci po 5 in 50 vinarjev	17
Zasebno zavarovanje v Avstriji	17
Odredba tržaškega namestništva v brambo zoper nesreče pri kmetijskih strojih	18
Praktični gospodarski tečaj na Grmu	19
Živinorejski in mlekarski tečaj na Grmu	19
Hranilne vloge bank	33
Avstrijske pivovarne v l. 1912	34
Dolgovi evropskih držav	34
Davčna in kazenska pomilostitev v noveli k zakonu o osebnih davkih	34
Novi osebno-dohodninski davek	35
Železnice v Avstriji	35
Izvoz sladkorja	35
Znižanje obrestne mere	51
Nevarnost goveje kuge	52
Trgovci, sovražniki našega jezika	52
Deveti avstrijski vinorejski kongres	66
Nove odredbe za izvoz avstrijskih vin na Ogrsko	66
Deželna gospodinjska šola v Repnjah	66
Deželna gospodinjska šola na Vrhniki	66
Mlekarski tečaj na Vrhniki	67
Poslovni uspehi bank	79
Zlato zopet v prometu	79
Mestne uprave rede živino	79
Tečaj za pridelovanje krme	80
Tečaj za pridelovanje zelenjadi	80
Premovanje goveje živine	80
C. kr. kmetijska družba kranjska	80
Vpogled v knjige po novi davčni postavi	80
Izseljevanje iz Ogrskega	81
Nekoliko poštna statistike	81
Zvišanje cen pri tobaku ni uplivalo na konsum	81
Gospodarski razvoj pruskih Poljakov	81
Na denarnem trgu	99
Draginja živil v Ameriki	100
Avstroogrška zunanja in medsebojna trgo- vina v l. 1913	100
Koliko se je pridelalo koruze na celem svetu	100
Dobra letina rešiteljica gospodarske situacije	113

Statistika poljedelskih pridelkov	114
Varčujte z denarjem	128
Rentni kurzi in vložne obresti	128
Vinogradniški tečaji	128
Slabe posledice svobodne trgovine	128
Država ne jamči za škodo, ki izvira iz na- pačne dostavitve pisemskih pošiljatev	129
Živinorejski in mlekarski tečaj na Grmu	145
Hranilnice v Avstriji	145
Davčna moč naše države v l. 1913	146
Pregled užitninskih davkov za l. 1913	146
Svetovni trg za kožuho vino	146
Delniške družbe na Kranjskem	146
Tovarne za avtomobile v Ameriki	146
Statistika poljedelskih pridelkov l. 1913	147
Avstrijsko rudarstvo l. 1912	147
Zvišanje državnega dolga	147
Deželna gospodinjska šola v Šmihelu pri Novem mestu	182
Kratek kalendarij vojnih in narodnogospo- darskih dogodkov	195
Zakon glede kužnih bolezni	198
Znižanje obrestne mere avstro-ogrske banke	198
Novi dvekronski bankovci	198
Resen opomin našim kmetom	199
Ne prodajajte živine za slepo ceno	199
Vojne posojilnice	215
Cesarski ukaz o gospodarskih in aproviza- cijskih zadevah	228
Novi maksimalni tarif	228
Nove maksimalne cene za mesto Ljubljano	228
Nove maksimalne cene za deželo	228
Odprava carine na žito	229
Vojna in kmetsko delo	229
Izpolnitev obstoječih pogodb	229
Izpremembe zakona o pokojninskem zavaro- vanju zasebnih uslužbencev	230
Praščereja v bližnji prihodnosti	231
Petrolejski vreli nepoškodovani	231
Pokojnina udov in sirot za padlimi vojaki	231
Gospodarski položaj na Dunaju med vojsko	231
Angleška in nemška trgovina	232
Gospodarska vojska	241
Naprava petijota ali domače pijače	242
Izvoz krompirja	242
Rekviriranje žita	242
Nov zakon o oderuštvi	243
Znižanje obrestne mere	243
Industrija in vojna	243
Živinska kuga	257
Kletarski tečaj	257
Naredba o izdelovanju kruha in peciva	258

	Stran		Stran
Koliko stane vojska	258	Črni vrh, posojilnica in hranilnica	88
Gospodarski položaj	274	Dobrepolje, posojilnica	292
Vinski in mesni davek v l. 1913	275	Dobriinj, društvo za štednju i zajmove	167
Določitev kuratorjev za vzdigovanje denar- nih pošiljatev vojaških vpoklicancev	275	Domžale, hranilnica in posojilnica	72
Hudo pomanjkanje konj	275	Fara pri Kostelu, hranilnica in posojilnica	136
Kuga na gobcu in parkljih	275	Idrija, ljudska hranilnica in posojilnica	72
Pokritje vojnih stroškov	275	Št. Janž (Koroško) hranilnica in posojilnica	292
Stavke in izključitve od dela	276	Št. Jernej, hranilnica in posojilnica	168
Vojno posojilo prekoračilo dve milijardi	276	Jesenice, hranilnica in posojilnica	152
Najvišje cene za oves	291	Jesenice, konsumno društvo	152
Najvišje cene za krompir	290	Kamnik, hranilnica in posojilnica	72
Za kože	291	Kandija, hranilnica in posojilnica	136
Bratovske skladnice v Avstriji v letu 1910	290	Kranj, hranilnica in posojilnica	72
Proti prodaji živine	290	Kranjska gora, posojilnica	136
Kurz za plačila v Nemčijo	291	Lanišče, posojilnica	168
Cena kovinam raste	291	Sv. Lenart pri sedmih studencih, hranilnica in posojilnica	167
Državni proračun	291	Ljubljana, konsumno društvo	152
Razne objave.			
Strežniška šola v deželni bolnici ljubljanski	149	Loški potok, hranilnica in posojilnica	88
† Prestolonaslednik Franc Ferdinand	123	Mengeš, hranilnica in posojilnica	136
Agrarno-politični tečaj	166	Metlika, hranilnica in posojilnica	292
Rojaki (oklic deželnega odbora kranjskega)	181	Sv. Peter pri Novem mestu, hranilnica in posojilnica	167
Deželna akcija za družine rezervistov	182	Podravlje, hranilnica in posojilnica	168
Navodila Slovenske krščansko-socialne zveze	182	Prevalje, hranilnica in posojilnica	292
Najvišja zahvala	185	Radovljica, kmečka hranilnica in posojilnica	88
Kmetovalcem Avstrije!	199	Ribnica, hranilnica in posojilnica	88
Vsem članom in njih namestnikom v okraj- nih komisijah za preživljanje svojcev mobilizovancev	200	Št. Rupert, mlekarska zadruga	168
Ureditev vzajemne pomoči za jesensko vprežno delo	215	Selca, hranilnica in posojilnica	72
Razglas o sprejemu učencev v kmetijsko šolo na Grmu	232	Sinčaves, hranilnica in posojilnica	292
O oddaji ključev in korenjakov	243	Spodnji Dravberg, hranilnica in posojilnica	292
Okrožnica na vsa županstva na Kranjskem	259	Stara Loka, hranilnica in posojilnica	120
Prospekt o vojnem posojilu	259	Suha, hranilnica in posojilnica	168
Književnost.			
Tridesetletnica „Kmetovalca“	52	Škofja Loka, ljudska hranilnica in posojil- nica	120
Stjepan Filipović „Mljekarstvo“	83	Šmartno pri Kranju, hranilnica in posojilnica	152
Dolžan: Knjiga uradnih vlog	129	Šmartno pri Litiji, hranilnica in posojilnica	120
Bilance.			
Baska, seoska blagajna	167	Velike Lašče, hranilnica in posojilnica	120
Bled, hranilnica in posojilnica	72	Št. Vid nad Ljubljano, hranilnica in posojil- nica	120
Cerklje pri Kranju, hranilnica in posojilnica	136	Vipava, hranilnica in posojilnica	136
		Vipava, kmetijsko društvo	152
		Višnjagora, hranilnica in posojilnica	167
		Vodice, mlekarska zadruga	168
		Vrhnika, hranilnica in posojilnica	88
		Vrhnika, mlekarska zadruga	152
		Žabnice, hranilnica in posojilnica	167
		Žužemberk, posojilnica	88

